

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНОГО ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ В ПРАКТИКУ ДОСЯГНЕНЬ

Клеба Анна Іванівна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Давидченко Інна Дмитрівна,

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Нечипоренко Марина Олександрівна,

викладач кафедри іноземної філології КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Розвиток наукового потенціалу суспільної практики, кваліфікаційне зростання професійних кадрів – це, очевидно, дуже позитивна тенденція, яку потрібно підтримувати.

Із нашого погляду, динамічні зміни умов життя, розбудова інформаційного суспільства та утвердження дослідницько-інноваційного типу його розвитку, переосмислення ціннісних орієнтирів і стратегій людського буття зумовлюють необхідність змін в освітній системі як провідного чинника соціально-культурного відтворення, успішної життєдіяльності людини, її подальшого вдосконалення, самореалізації упродовж життя. У таких умовах актуалізується інноваційний потенціал передового педагогічного досвіду як результату педагогічної практики, що є формою відображення реальної дійсності, основою і критерієм наукових теоретичних пошуків. Педагогічні, науково-педагогічні працівники повинні постійно вивчати педагогічну практику, відчувати потреби і зміни, які в ній відбуваються, удосконалювати та збагачувати свою практичну діяльність на основі впровадження досягнень науки.

Н. Бунаков, В. Вахтеров, П. Каптерев, П. Лесгафт, С. Рачинський, В. Розанов, К. Ушинський та інші науковці у своїх працях проголошували ідею взаємозв'язку теорії та практики освіти [1].

У науково-методичній літературі не існує однозначного визначення сутності передового педагогічного досвіду. Теоретичні та методичні аспекти передового педагогічного досвіду висвітлювалися в роботах вітчизняних і зарубіжних дослідників В. Бондаря, П. Жерносека, І. Кривоноса, М. Красовицького, Л. Момота, Е. Мосонзона, В. Паламарчук, П. Підласого, Я. Турбовського А. Шиміної, М. Ярмаченка та ін. [2].

У сучасній науковій літературі існують різні визначення поняття «передовий педагогічний досвід», який осмислюється в контексті універсальної філософської категорії «досвід». Його розглядають: як практику виховання,

освіти і навчання і як результат практики, що проявляється в якостях учнів (Е. Монозон); як експериментальну діяльність (А. Шиміна); як спосіб фіксації, зберігання й передачі інформації про результати педагогічної діяльності (І. Кривонос); як завершену практику, що проявляється і матеріалізується в різних формах і на різних рівнях (Я. Турбовський) тощо [2].

У ході наукового пошуку встановлено, що передовий педагогічний досвід відображає найбільш актуальні соціальні вимоги сучасного суспільства, забезпечує якісне вирішення завдань удосконалення масової практики, несе в собі елементи новизни у змісті, формах та методах вирішення певних навчально-виховних завдань [3]. Він виступає як організований, цілеспрямований педагогічний процес та його результат, який відображається в якостях особистості школяра [4], трактується як особлива сукупність практики, а також як її результат – набуті способи діяльності, вироблені в результаті практики вміння й навички. Формування досвіду відбувається у практичній діяльності, якій притаманні стабільність, регулярність, повторюваність.

Успішне вирішення завдань, поставлених суспільством перед закладами вищої освіти, потребує використання педагогічними, науково-педагогічними працівниками, органами управління освітою здобутків передового педагогічного досвіду та досягнень психолого-педагогічної науки. Впровадження передового педагогічного досвіду передбачає такі етапи:

- ✓ вивчення змісту передового досвіду;
- ✓ виділення в ньому головного;
- ✓ реалізація передових ідей досвіду в педагогічну практику.

Погоджуємося з науковцями Н. Волковою, Т. Десятовим, О. Коберником [5], які виділяють головними критеріями передового педагогічного досвіду:

- ✓ актуальність – сприяння вирішенню найважливіших на певному етапі завдань розвитку освіти;
- ✓ результативність – підвищення рівня розвитку дітей у процесі застосування конкретного досвіду;
- ✓ стабільність – використання протягом тривалого часу в діяльності інших педагогів;
- ✓ раціональність – досягнення високих результатів за розумної інтенсифікації зусиль;
- ✓ перспективність – можливість творчого наслідування досвіду іншими педагогами;
- ✓ наукова обґрунтованість – відповідність основним законам, закономірностям, принципам педагогічної діяльності;
- ✓ існування елементів новизни й оригінальності.

У процесі впровадження передового педагогічного досвіду використовуються такі форми роботи: школи передового педагогічного досвіду, школи молодого викладача, опорні школи, науково-практичні конференції і семінари, педагогічні читання, курси підвищення кваліфікації, захист передового педагогічного досвіду на засіданні кафедр, науково-методичної та вченої рад, методичні об'єднання з освітніх компонентів, тижні педагогічної майстерності, наставництво, відкриті заняття.

Найпоширенішими із методів впровадження передового педагогічного досвіду є розповідь, бесіда, лекція, перегляд діа- і кодопозитивів, кінофільмів, відеозаписів занять, плакатів, буклетів, опрацювання статей, книг, ділові і рольові ігри, семінари, розв'язання педагогічних завдань і ситуацій, семінари та ін. Інформаційні технології надають можливість швидкого доступу до необхідних джерел, що полягає у використанні онлайн-ресурсів, електронних бібліотек, електронних підручників, розробленні презентацій тощо. На переконання В. Бикова можливості «використання засобів ІКТ у навчанні може відбуватися в різних організаційних формах: онлайн-курси, онлайн-консультування, онлайн-тренінги, хакатони, вебінари, використання інтерактивних, електронних віртуальних лабораторій, електронних соціальних мереж, відвідування інтерактивних музеїв науки, створення презентацій, платформ спілкування за науковими інтересами, міжнародних конкурсів з рішення науково-технічних задач, віртуальних технопарків та інші» [6].

Важливе значення в пропаганді передового педагогічного досвіду відводиться методичному кабінету закладу вищої освіти, де зібрані адреси передового педагогічного досвіду педагогічних, науково-педагогічних працівників, області, району, закладів загальної середньої освіти, списки літератури з описом досвіду роботи передових учителів, викладачів, методичні рекомендації щодо впровадження того чи іншого передового досвіду, оформлено стенд «Впроваджуй передовий педагогічний досвід».

З метою підвищення якості навчально-виховної роботи потрібно процес вивчення і пропаганду передового педагогічного досвіду поєднувати з впровадженням в практику роботи закладів вищої освіти та фахової передвищої освіти досягнень педагогічної науки.

Із нашого погляду процес вивчення передового педагогічного досвіду передбачає такі основні етапи:

- 1) глибоке вивчення і аналіз результатів сучасних наукових досліджень, ідей, рекомендацій науки з даної проблеми; нормативних документів, а також матеріалів про наявний досвід роботи, що стосується даної проблеми;
- 2) розробка шляхів, способів вирішення даної проблеми в педагогічній діяльності, створення моделі даного досвіду;
- 3) практична реалізація розробленої моделі, власне процес створення досвіду.
- 4) підготовка рекомендацій щодо використання досвіду у масовій педагогічній практиці.

Учасники досвіду апробують різні шляхи, способи, методи досягнення поставленої мети, тобто різні варіанти реалізації досвіду, змінюють, доповнюють. У процесі вивчення передового педагогічного досвіду здійснюється корегування педагогічної діяльності його учасників, при потребі їм надається необхідна допомога в подоланні тих чи інших труднощів.

Список літератури

1. Надеждіна І. М. Феномен «просвітницько-педагогічна діяльність» як об'єкт наукового дослідження. Формування цінностей особистості: європейський вектор і національний контекст: збірник матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., м. Дрогобич, 26 – 27 жовтня 2017 року. / за заг. ред. Марії Чепіль. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. С. 165 – 168.
2. Передовий педагогічний досвід : теорія і методика / [Л. Л. Момот, Т. М. Хмара, О. Г. Ярошенко, Л. І. Прокопенко та ін.] ; під. ред. Л. Л. Момот. К. : Рад. школа, 1990. 141 с.
3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія. Черкаси : Вид. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2008. 608 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка : посібник. К. : Академія, 2001. 576 с.
5. Десятов Т.М., Коберник О.М., Тевлін Б.Л., Чепурна Н.М. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. Харків : Основа, 2003. 240 с.
6. Биков В. Ю., Спирін О. М., Пінчук О. П. Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. Загальна середня освіта як базова ланка в системі безперервної освіти. URL: <http://lib.iitta.gov.ua>.